

Költségvetési politika az egyenlegcélon túl

Budapesti Gazdasági Fórum
2011 október 27. | Romhányi Balázs

KÖLTSÉGVETÉSI FELELŐSSÉGI INTÉZET BUDAPEST

A lényeg

- A magyar költségvetési politika legnagyobb baja, hogy nincs.
- A költségvetési politika lényege a kormányzati célok elérése fenntartható pénzügyi keretek között
- Tehát nem az egyenlegcél meghatározása és lehetőség szerinti betartása maga a feladat!

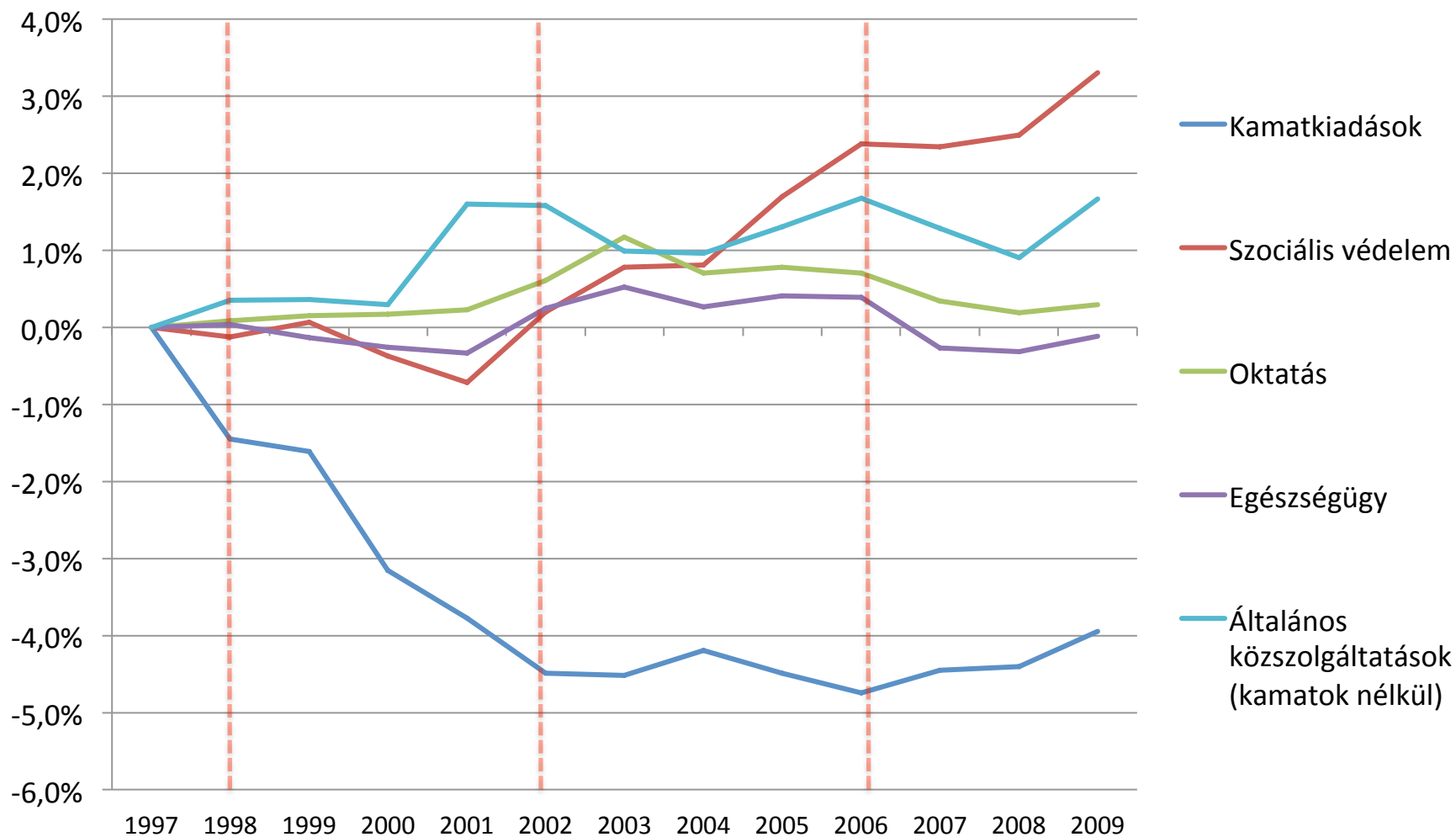

Fontos, kihasználatlan eszközök

- A kiadási oldal szerkezetének alakítása
- A bevételi oldal szerkezetének alakítása
- A költségvetési politika közvetett hatásai
- Várakozások menedzselése

A kiadási oldal szerkezetének alakítása

Kérdés 1.

- Ön szerint 2014-ig fog-e érdemben változni a kiadások funkcionális szerkezete és ez a változás összhangban lesz-e a kormány jelenlegi szándékaival?
- Válaszok:
 - 2: változik, összhangban a kormány szándékaival
 - 1: változik, de nem lesz összhangban
 - 0: nem fog érdemben változni

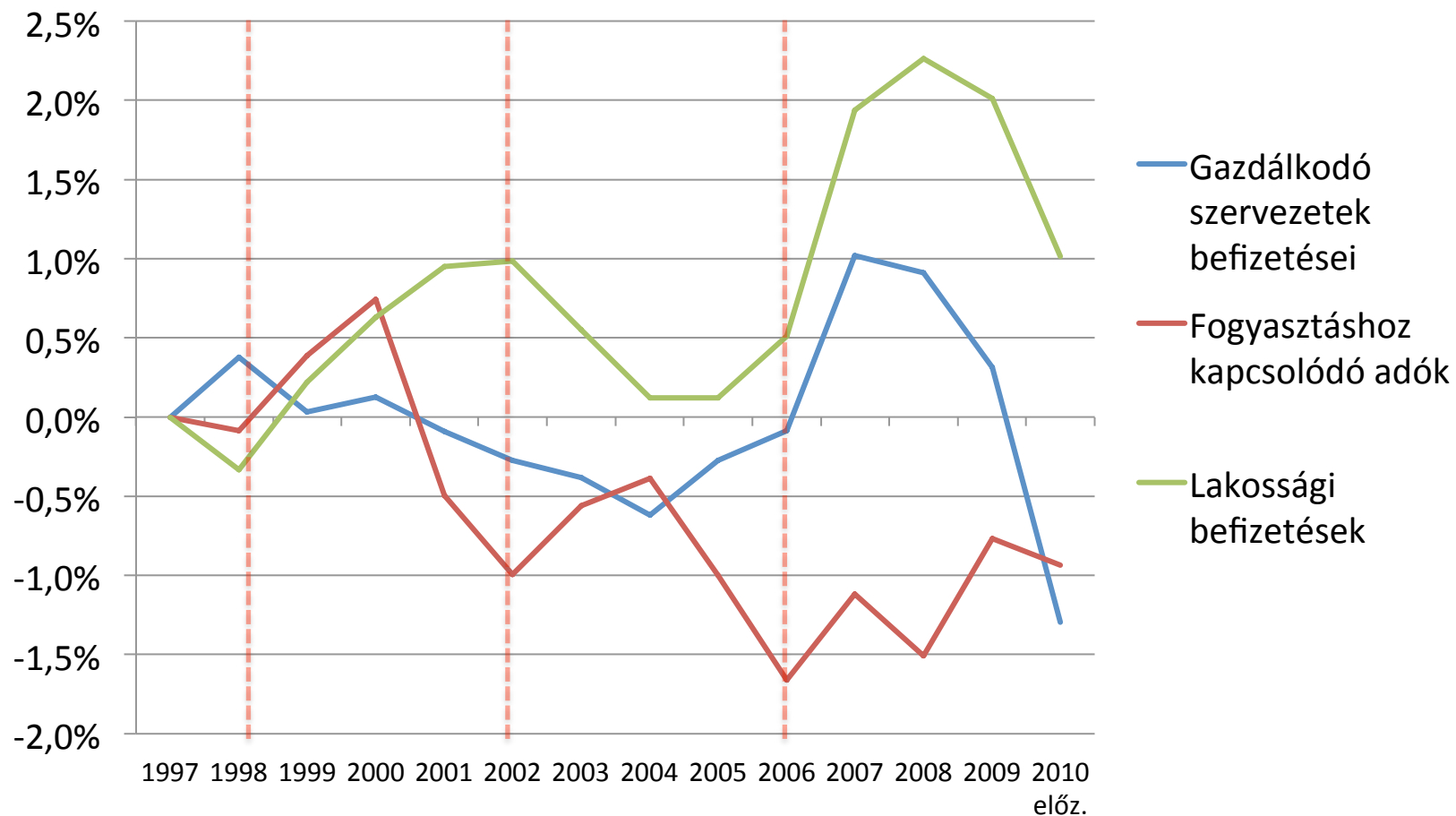

A 2012. évi költségvetési kiadások becsült funkcionális eltolódásai

- 10 fő terület közül csak egyben, a szociális védelemben van a GDP 0,3 százalékánál nagyobb változás,
- de ott is csak azért, mert
 - a be nem sorolt tételek között van a 150 milliárd forint bérkompenzáció (~ szociális kiadás) és
 - valószínűleg alul vannak becsülve az önkormányzatok várható szociális kiadásai

A bevételi oldal szerkezetének alakítása

Kérdés 2.

- Ön szerint a 2010. és 2012. között lezajló adóváltozások javítják-e a hosszú távú növekedési kilátásokat és/vagy csökkentik-e a jövedelmi egyenlőtlenségeket (ahhoz képest, mintha ezek a döntések nem születnének meg)?
- Válaszok
 - 2: igen, legalább egy kicsit mindkettőn javítanak
 - 1: az egyik szempontot érvényesítik a másik rovására
 - 0: inkább mindkét szempontból rontanak a helyzeten

Az adóbevételek összetételének alakulása 2009-2012

- Mitől várhatunk növekedést?:
 - A nagy cégek adóterhelése nő
 - A kis cégektől már a kormány sem vár érdemi foglalkoztatás-bővülést
 - A termelékenységet jelentősen csökkenti a közfoglalkoztatás
 - A 2010-ben megkezdett adócsökkentési kísérletet az egyenlegcél tartása miatt fordítja vissza a kormány, de a végeredmény nem javítja a növekedést
 - A beruházás felfutása hitelezés nélkül nem várható

A közvetett hatások tudatos kihasználása

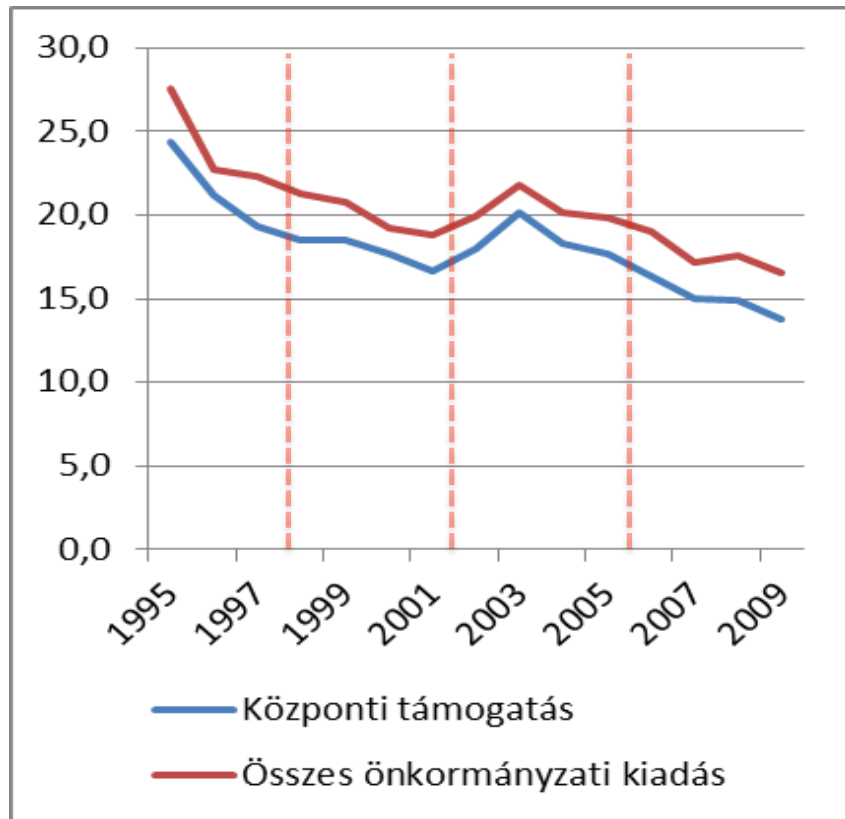
- Klasszikus multiplikátor-hatás (fogyasztás)
- Banki hitelezés ösztönzése (beruházás)
- Piaci foglalkoztatás ösztönzése
- Az önkormányzatok alkalmazkodása a központi támogatások szerkezetváltásaihoz

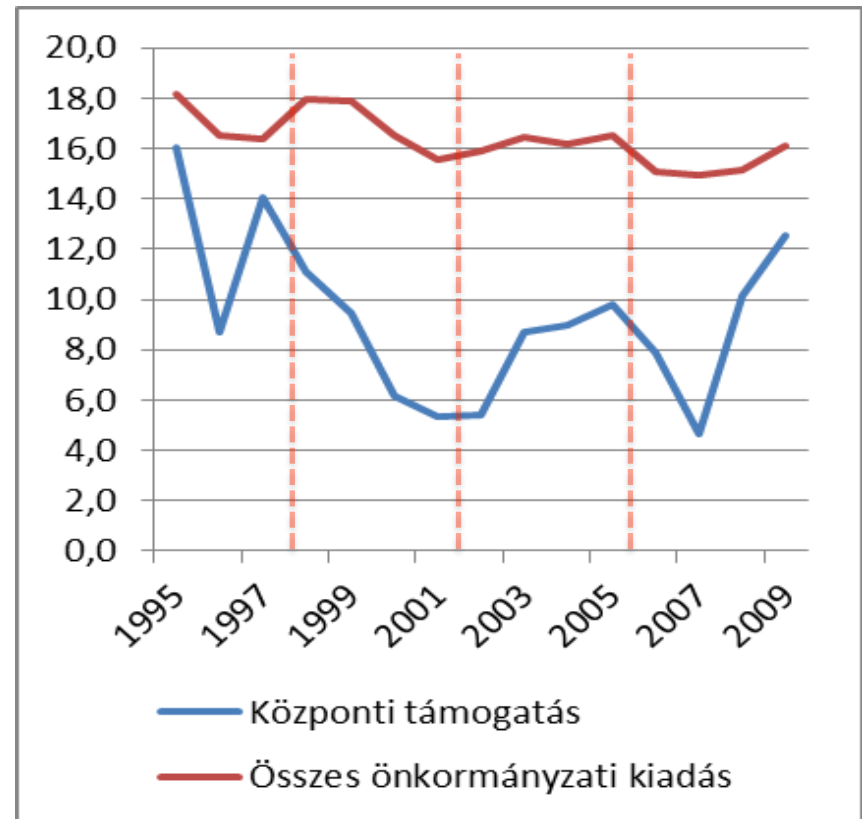
Központi támogatás és önkormányzati kiadás

(GDP-százalék 1995-2009)

Egészségügy

Szociális védelem

Kérdés 3.

- Ön szerint a gazdasági szereplőknek van-e olyan jelentős csoportja, akik reakcióira tudatosan épít a költségvetési politika, és megfelelő-e az ösztönzésük?
- Válaszok:
 - 2: igen, van ilyen és megfelelő az ösztönzés
 - 1: van ilyen, de nem megfelelő az ösztönzés
 - 0: nincs ilyen jelentős csoport

A várakozások menedzselése

- Ahhoz, hogy a gazdasági szereplők tervezni tudjanak még messze nem elég, ha tudják az éves költségvetési egyenlegcélokat 3-4 évre előre.
- Tudniuk kell, hogyan alakulnak gazdálkodásuk feltételei, különben „feleslegesen” óvatosak lesznek, tehát nem lesz se fogyasztás, se beruházás.
- Elég sok a kockázat és bizonytalanság a gazdaságban, a költségvetési politikának ezeket csökkentenie, nem növelnie kell.

Kérdés 4.

Ön szerint mit fog tenni a kormány, ha 2012 közepén kiderül, hogy a tervezettnél 2-300 milliárddal tartósan rosszabb egyenleg várható?

1. zárolás
2. újabb különadó
3. fogyasztási adók további emelése
4. maradék magán-nyugdíjpénztári vagyon államosítása
5. nem tesz semmit, halogat
6. 2012-ben nem tesz semmit, de 2013-tól nem csökken a tánya-kulcs 10 %-ra
7. a korhatár alatti különféle nyugdíjasokra fordított kiadásokat csökkenti

Válaszok

- 2: igen, tudom, mi fog történni
- 1: legalább a felét ki tudom zárni
- 0: a felénél kevesebbet tudom kizárni

Néhány aktuális probléma a várakozások lehorgonyzásában

- Továbbra sem lehet tudni, hogy 2011-ben mi a maastrichti egyenlegcél és ez hogyan vezethető le a konvergencia programban ígértekből
- A tartalékok felhasználási esetei átgondolatlanok
Az önkorlátozás kultúrája általánosan hiányzik
- Nem világos, hogy a bérkompenzációs rendszert hogyan lehet majd megszüntetni

Pontok kiértékelése

- 8 pont:
 - Az NGM-ben éppen van üresedés!
- 1-7 pont:
 - Ön alkalmas elemzői munkakör betöltésére.
- 0 pont:
 - Magát már a múltkori tüntetésen is láttam a TV-ben!

Összefoglalás

- A költségvetési politika lényege a kormányzati célok elérése fenntartható pénzügyi keretek között, tehát nem az egyenlegcél meghatározása és lehetőség szerinti betartása maga a feladat.
- A magyar költségvetési politika hosszú idő óta és továbbra is kihasználatlanul hagyja a rendelkezésére álló legfontosabb eszközöket.

Köszönöm!

